

MiFID – Tietoja Ålandsbankenista ja sen arvopaperipalveluista

Tietoja Ålandsbanken Abp:stä

Pankilla on toimilupa harjoittaa talletuspankkina luottolaitos-toimintaa luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaisesti sekä tarjota sijoituspalveluja ja oheispalveluja sijoituspalveluyrityksistä annetun lain mukaisesti.

Ålandsbanken Abp, englanniksi Bank of Åland Plc, (jäljempänä pankki), Nygatan 2, AX-22101 Mariehamn. Y-tunnus 0145019-3. Kotipaikka Maarianhamina.

Puhelin: +358 (0) 204 29 011 (vaihte)

Telefaksi: +358 (0) 204 291 228

Kotisivu: www.alandsbanken.fi

Sähköposti: info@alandsbanken.fi

Pankki on Rahoitustarkastuksen valvonnan alaisena. Rahoitustarkastus, Snellmaninkatu 6, 00100 Helsinki, www.rahoitustarkastus.fi

Kieli

Pankki tarjoaa palvelua suomeksi ja ruotsiksi. Molemmilla kieliversioilla on sama asema, mikäli toisin ei mainita.

Asiaksluokitus

Pankilla on arvopaperimarkkinalain mukaan velvollisuus luokitella asiakkaansa. Asiakkaat jaetaan kolmeen eri asiaksluokkaan: ei-ammattimainen, ammattimainen ja hyväksyttävä vastapuoli. Luokittelun tarkoituksena on sopeuttaa sijoittajan suoja yksittäisen asiakkaan edellytysten mukaan.

Yksityshenkilöt ja yritykset, jotka eivät laajemmin harjoita arvopaperikauppaa, luokitellaan ei-ammattimaisiksi. Ammattimaisiksi asiakkaiksi luokitellaan suuret yritykset, yhteisö-sijoittajat ja vastaavat toiminnat, koska niiden sijoittajansuojatarpeen arvioidaan olevan vähäisempi. Hyväksyttävillä vastapuolilla on laissa mainittu vähiten kattava sijoittajansuojamuoto. Tähän asiaksluokkaan kuuluvat muun muassa luottolaitokset, vakuutusyhtiöt, sijoituspalveluyritykset, rahastoyhtiöt ja viranomaiset.

Ei-ammattimainen asiakas kuuluu laissa mainitun korkeimman sijoittajansuojatason piiriin. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että pankin täytyy informoida asiakasta rahoitusvälineistä ja niihin liittyvistä riskeistä sekä rahoitusvälineillä käytävään kauppaan liittyvistä kuluista ja muista maksuista. Pankin tarjotessa sijoitusneuvontaa tai varainhoitoa, pankki tekee arvioinnin siitä, soveltuuko palvelu tai rahoitusväline yksittäiselle asiakkaalle ennen kuin palvelua tarjotaan tai suositellaan. Arviointi tehdään perustuen asiakkaan kokemukseen ja tietämykseen palvelusta tai rahoitusvälineestä sekä asiakkaan sijoitustavoitteeseen, riskiprofiiliin ja taloudelliseen asemaan. Muiden palvelujen kuin sijoitusneuvonnan ja varainhoidon osalta pankki tekee arvioinnin, onko palvelu tai rahoitusväline asiakkaan tietämykseen ja kokemukseen perustuen asiakkaalle asianmukainen. Ei-ammattimaiset asiakkaat kuuluvat sijoittajien korvausrahoston suojan piiriin.

Ammattimaiset asiakkaat eivät kuulu samassa laajuudessa kuin ei-ammattimaiset asiakkaat lakisääteisen sijoittajansuojan piiriin,

eivätkä he kuulu sijoittajien korvausrahoston suojan piiriin.

Jos asiakas oma-aloitteisesti ottaa yhteyttä pankkiin antaakseen toimeksiannon arvopapereista, jotka luokitellaan yksinkertaisiksi rahoitusvälineiksi, (kuten noteeratut osakkeet ja sijoitusrahasto-osuudet), arviointia palvelun asianmukaisuudesta asiakkaalle ei tehdä.

Asiakas voi tehdä pankille asiaksluokituksensa muuttamista koskevan hakemuksen. Ei-ammattimainen asiakas voi hakea tulla luokitelluksi ammattimaiseksi asiakkaaksi. Hakemus on tehtävä kirjallisesti ja pankin on tehtävä arviointi siitä, täyttääkö asiakas laissa asetetut vaatimukset voidakseen tulla kohdelluksi ammattimaisena asiakkaana. Asiakas ei tällöin enää kuulu korkeamman sijoittajansuojan piiriin, eikä myöskään sijoittajien korvausrahostosuojan piiriin. Ammattimainen asiakas voi hakea tulla luokitelluksi ei-ammattimaiseksi asiakkaaksi. Ammattimainen asiakas voi myös hakea tulla luokitelluksi hyväksyttäväksi vastapuoleksi ja tällöin pankilla on velvollisuus selvittää, täyttääkö asiakas laissa asetetut vaatimukset. Asiakkaan suoja rajoitetaan tällöin lisää. Hyväksyttävä vastapuoli voi hakea tulla luokitelluksi ammattimaiseksi asiakkaaksi tai ei-ammattimaiseksi asiakkaaksi. Hakemus on aina tehtävä kirjallisesti.

Tietoja eturistiriidoista

Pankki tarjoaa laajan valikoiman rahoituspalveluja, joihin sisältyy monia toimintoja. Näin ollen pankki voi tarjota kaiken kattavat rahoituspalvelut monilla alueilla. Tämä merkitsee kuitenkin myös sitä, että eturistiriitoja voi esiintyä.

Eturistiriidoilla tarkoitetaan eturistiriitoja pankin ja sen edustajien ja asiakkaan välillä ja eturistiriitoja eri asiakkaiden välillä. Edelleen eturistiriidoilla tarkoitetaan myös sellaisia eturistiriitoja, joita saattaa esiintyä pankin sisäisten eri toimintojen ja konsernin sisäisten muiden toiminta-alueiden välillä.

Pankki on tunnistanut ja toimintaperiaatteiden avulla dokumentoinut ne alueet, joilla potentiaalisia eturistiriitoja voi esiintyä. Eturistiriitoja voi muun muassa syntyä pankin neuvonta- ja meklaritoiminnoissa. Eturistiriitojen hallintaa koskevissa pankin toimintaperiaateissa kuvataan miten eturistiriitoja hallitaan, jotta välttyään siltä, että asiakkaan etuihin vaikutetaan negatiivisesti. Jotta eturistiriitojen syntymiseltä välttyttäisiin, pankki on ryhtynyt toimenpiteisiin muun muassa pitämällä erillään toisistaan sellaiset konsernin eri toiminnot, joiden välillä saattaa syntyä eturistiriitoja, jotta informaatiota ei voida käyttää asiaankuulumattomasti hyväksi missään muussa osassa pankkia. Pankki on lisäksi ottanut käyttöön säännöt, joiden mukaan henkilökuntaan kuuluva ei saa käsitellä toimeksiantoja, joissa hänellä itsellään tai hänen lähipiiriinsä kuuluvalla on sellaisia intressejä, jotka voivat johtaa eturistiriitaan. Henkilökuntaan kuuluvan on aina ensisijassa valvottava asiakkaan etuja. Asiakkaan pyynnöstä pankki toimittaa tarkempia tietoja toimintaperiaateista.

Pankin eturistiriitojen käsittelyä koskevissa toimintaperiaateissa käsitellään myös kannustimia. Kannustimilla tarkoitetaan maksujen, provisioiden tai muiden etuisuuksia maksamista tai vastaanottamista arvopaperipalvelujen tarjoamisen yhteydessä.

Pankki saa maksaa tai ottaa vastaan kannustimia ainoastaan tietyin edellytyksin. Kannustimia saadaan maksaa kolmannelle osapuolelle tai ottaa vastaan kolmannelta osapuolelta, jos maksun tai provision tarkoituksena on asiakkaalle tarjottavan arvopaperipalvelun laadun korottaminen ja laadun korottaminen on asiakkaalle eduksi. Pankin on annettava riittävästi informaatiota kyseisistä kannustimista ennen arvopaperipalvelun toteuttamista. Kannustinta ei saada maksaa tai ottaa vastaan, jos se olisi hyvän tavan vastainen tai sitä muutoin voitaisiin pitää asiaankuulumattomana.

PANKISSA ESIINTYVÄT KANNUSTINTYYPIT KUVATAAN ALLA.

Palkkionpalautus rahasto-osuuksien välityksen yhteydessä tarkoittaa sitä, että pankki saa osan myytyjen rahasto-osuuksien merkintäpalkkiosta ja hallinnointipalkkiosta. Välittämistään Ålandsbanken Rahastoyhtiö Oy:n rahasto-osuuksista pankki saa palkkionpalautuksena koko merkintäpalkkion ja 50 % osake-rahastojen, yhdistelmärahastojen ja Multi Manager -rahastojen vuotuisesta hallinnointipalkkiosta sekä 40 % korkorahastojen hallinnointipalkkiosta. Välittämistään muiden kotimaisten rahastoyhtiöiden rahasto-osuuksista pankki saa palkkionpalautuksena koko merkintäpalkkion sekä 50 % vuotuisista hallinnointipalkkioista. Välittäessään ulkomaisia rahasto-osuuksia pankki saa koko merkintä- ja lunastuspalkkion sekä 0,25–0,75 % rahasto-osuusomistuksen markkina-arvosta.

Varainhoidon yhteydessä pankki maksaa tietyissä tapauksissa provisiota yhteistyökumppaneille, jotka ohjaavat varainhoitoasiakkaita pankkiin. Provisio on korkeintaan 0,60 % vuodessa hallinnoitun salkun arvosta.

Verotus

Sijoituspalvelujen tarjoamisen yhteydessä pankki pidättää tietyissä tapauksissa veroa.

Suomessa noteerattujen yhtiöiden voitonjaosta pankki pidättää tuloverolain mukaisen voitonjaosta maksettavan veron. Pankki ei toimita ennakonpidätystä noteeraamattomien yhtiöiden maksamista osingoista ja näin ollen asiakkaan on itse huolehdittava mahdollisen veron maksamisesta. Lähdevaltio pidättää pääsääntöisesti veron ulkomaisten noteerattujen yhtiöiden voitonjaosta. Mikäli ulkomailla pidätetty vero on alhaisempi kuin vastaava vero Suomessa, asiakkaan on itse maksettava erotus.

Kun joukkovelkakirja erääntyy, pankki pidättää lähdeveroa korkotulon lähdeveroa koskevan lain mukaisesti. Pankki pidättää myös veron korosta, jos joukkovelkakirja myydään ennen eräpäivää.

Kun osakeindeksiobligatio erääntyy, pankki pidättää lähdeveroa korkotulon lähdeveroa koskevan lain mukaisesti. Sen sijaan pankki ei pidätä veroa, jos obligatio myydään ennen eräpäivää. Asiakas on tällöin velvollinen itse maksamaan pääomatuloveron mahdollisesti syntyvästä luovutusvoitosta. Kun ns. private placement erääntyy, pankki toimittaa ennakonpidätyksen kulloinkin voimassa olevan pääomaveroprosentin mukaan.

Jos asiakkaan luovuttaessa arvopapereita syntyy luovutusvoittoa, asiakas on velvollinen maksamaan pääomatuloveroa. Pankki ei toimita luovutusvoitoista ennakonpidätystä.

Jos pankki välittää varainsiirtoverolain piiriin kuuluvia arvopapereita, pankki pidättää veron ja huolehtii varainsiirtoveron maksamisesta.

Asiakasvarojen säilyttäminen

Kussakin sopimuksessa on kuvaus siitä, miten asiakasvarat säilytetään.

Rahoitusvälineet ja niihin liittyvät riskit

KAUPANKÄYNTI RAHOITUSVÄLINEILLÄ

Kaupankäynti rahoitusvälineillä, kuten osakkeilla, obligaatioilla, rahasto-osuuksilla, rahamarkkinavälineillä, johdannaisilla tai muilla rahoitusvälineillä, jotka voivat olla kaupankäynnin kohteena, tapahtuu pääasiassa järjestelmällisesti jollakin kaupankäyntipaikalla. Kaupankäyntipaikka voi olla säännelty markkina, monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä (Multilateral Trading Facility, MTF) tai sisäinen toteuttaja (Systematic Internaliser, SI). Säännelty markkina voi olla arvopaperipörssi tai muu vastaava kaupankäyntipaikka. Monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä (MTF) on pörssin tai muun arvopaperimarkkinatoimijan järjestämä ja tarjoama kaupankäyntijärjestelmä. Sisäinen toteuttaja (SI) on arvopaperimarkkinatoimija, joka järjestelmällisellä tavalla antaa hintoja ja toteuttaa asiakastoimeksiantoja säännellyn markkinan tai monenkeskisen kaupankäynnin ulkopuolella.

RAHOITUSVÄLINEIDEN RISKIT

Rahoitusvälineisiin tehtäviin sijoituksiin liittyy taloudellinen riski. Asiakas vastaa riskistä ja asiakkaan on sen vuoksi selvitettävä itselleen ne ehdot, jotka koskevat kaupankäyntiä tällaisilla välineillä ja välineen ominaisuuksista ja riskeistä. Asiakkaan on myös jatkuvasti seurattava sijoituksiaan rahoitusvälineisiin. Huomatkaa, että tämä on voimassa myös silloin, jos asiakas on sijoitusajankohtana saanut henkilökohtaista neuvontaa.

Rahoitusväline voi antaa tuottoa voitonjakona (osakkeet ja sijoitusrahasto-osuudet) tai korkona (korkoinstrumentit). Lisäksi rahoitusvälineen hinta voi laskea tai nousta verrattuna ajankohtaan, jolloin sijoitus tehtiin. Kokonaistuotto on voitonjako/korko ja rahoitusvälineen hinnanmuutos yhteenlaskettuna. Tuotto voi olla sekä positiivinen että negatiivinen. Negatiivisen tuoton riski, eli tappio sijoituksesta, vaihtelee rahoitusvälinekohtaisesti. Alla on kuvaus tavallisimmista rahoitusvälineistä ja niihin liittyvistä riskeistä.

OSAKKEET JA OSAKETALLETUSTODISTUKSET

Osakeyhtiö on itsenäinen oikeudellinen henkilö, jossa omistaja tai omistajat vastaavat ainoastaan sijoittamallaan osakepääomalla, osakeyhtiön riskipääomalla. Jos yhtiö menee konkurssiin, omistajat menettävät riskipääomansa.

Osake on omistusosuus osakeyhtiöstä. Osakkeenomistajalla on oikeus osaan yhtiön voitosta voitonjaon muodossa ja osakkeenomistaja saa vaikutusvaltaa yhtiössä äänioikeutensa kautta yhtiökokouksessa, joka on osakeyhtiön korkein päättävä elin. Osakkeenomistajalla on myös oikeus osaan yhtiön varoista mahdollisen purkautumisen yhteydessä. Osakkeet ovat vapaasti luovutettavissa, joten niitä voidaan vapaasti ostaa ja myydä. Osakkeenomistaja voi saada sijoitukselleen tuottoa kahdella tavalla: voitonjakona ja siten, että osakekurssi on noussut, kun osake myydään.

Peruseriaatteena on, että yksi osake vastaa yhtiökokouksessa yhtä ääntä. Yhtiössä voi kuitenkin olla osakkeita, joilla ei ole yhtä suuri äänioikeus. Osakkeet jaetaan tällöin yleensä A-osakkeisiin (jotka tuottavat useamman äänen) ja B-osakkeisiin (jotka tuottavat yhden äänen).

MiFID – Tietoja Ålandsbankenista ja sen arvopaperipalveluista

Yrityksen markkina-arvo lasketaan kertomalla osakkeen kurssi osakkeiden lukumäärällä. Osakekurssiin ja sen kehitykseen vaikuttavat monet tekijät, mukaan luettuna saanti ja kysyntä, odotettu tuleva tuloskehitys ja pääoman saanti. Odotukset tulevasta kurssikehityksestä voivat perustua erilaisiin liiketoiminta- ja markkinatekijöihin, kuten makrotaloudellisiin edellytyksiin.

Osaketalletustodistus on todistus oikeudesta ulkomaisiin osakkeisiin. Todistuksen antaja säilyttää/pitää hallussaan todistusta oikeudenhaltijan lukuun. Osaketalletustodistuksilla käydään kauppaa täysin samalla tavoin kuin osakkeilla säännellyllä markkinalla tai muulla kaupankäyntipaikalla ja niiden hintakehitys seuraa tavallisesti hintakehitystä sillä ulkomaisella markkina-paikalla, jolla osakkeella käydään kauppaa.

Osakkeiden ja osaketalletustodistusten riskit

Osakkeenomistaja on osallisena yhtiön toiminnassa ja altistuneena yhtiön riskeille. Riskiä siitä, että tietty yhtiö menee odotettua heikommin tai sitä kohtaa negatiivinen tapahtuma, minkä seurauksena osakkeen tai yhtiön sidoksissa olevien rahoitusvälineiden arvo voi laskea, kutsutaan *yhtiöriskiksi*.

Riskiä siitä, että osakkeen arvo laskee sen seurauksena, että markkinoiden arvo kokonaisuutena tai osan markkinoista arvo putoaa, kutsutaan *markkinariskiksi*.

Käydessään kauppaa osakkeilla ja osaketalletustodistuksilla sijoittaja on myös altistunut *likviditeettiriskille*. Se on riski siitä, että osaketta tai osaketalletustodistusta ei voi ostaa tai myydä haluamanaan ajankohtana siitä syystä, että osakkeen tai osaketalletustodistuksen vaihto on alhaista. Tämä riski on suurempi noteeraamattomien yhtiöiden osakkeiden kohdalla, jolloin kaupankäynti ei tapahdu säännellyllä markkinalla.

Osakkeiden ja muuntyyppisten osuusosakkeiden kaupankäyntiin liittyvien yleisten riskien lisäksi osaketalletustodistusten kaupankäynnissä myös mahdolliset *valuuttariskit* on otettava huomioon. Se on riski siitä, että omistukseen sidoksissa olevan ulkomaisen valuutan arvo heikkenee.

KORKOINSTRUMENTIT

Korkoinstrumentti on pohjimmiltaan saamisoikeus. Saaminen kohdistuu arvopaperin liikkeeseenlaskijaan. Korkoinstrumentti on joko obligaatio (sen laina-aika on pidempi kuin yksi vuosi) tai rahamarkkinaväline (sen laina-aika on enintään yksi vuosi). Näiden instrumenttien/välineiden liikkeeseenlaskijana voi olla valtio, kunta tai yritys. Kullakin korkoinstrumentilla on päivänarvo tai kurssi, joka vahvistetaan markkinoilla. Kurssiin vaikuttavat voimassa olevat markkinakorot, odotettu taloudellinen kehitys, kyseisen välineen/instrumentin tarjonta ja kysyntä sekä liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuus.

Obligaatiot

Obligaatioissa on tavallisesti kuponkikorko, joka maksetaan vähintään kerran vuodessa. Kuponkikorko voi olla kiinteä tai vaihtuva. Vaihtuva korko on sidottu kulloinkin vallitsevaan markkinakorkoon ja seuraa siten korkokehitystä. Obligaation korko lasketaan aina obligaation nimellisarvosta. Obligaation tuotto rajoittuu kuponkikorkoon, jos obligaatio pidetään eräpäivään asti. Ennen eräpäivää obligaatio voidaan myydä korkeampaan kurssiin, jos korot ovat laskeneet ajankohdasta, jolloin obligaatio ostettiin. Joskus obligaatio voidaan laskea liikkeeseen myös nollakuponkivelkakirjana, jolloin korko diskontataan

myynti-hinnasta. Obligaatio myydään tällöin nimellisarvoa alhaisempaan hintaan ja eräpäivänä maksetaan takaisin nimellisarvo. Nolla-kuponkivelkakirjoille ei tapahdu koronmaksua laina-aikana.

Rahamarkkinavälineet

Rahamarkkinavälineet ovat useimmiten ns. diskonttopapereita. Näitä välineitä myydään alhaisempaan hintaan, vähennettynä sovitulla korkoprosentilla, ja maksetaan takaisin täyteen hintaan. Välineitä kutsutaan liikkeeseenlaskijasta riippuen kunta-, yritys- tai sijoitustodistuksiksi (pankin liikkeeseen laskema). Jos liikkeeseenlaskijana on valtio, välinettä kutsutaan valtion velkasitoumuksiksi tai treasury bill:iksi.

Korkoinstrumenttien riskit

Korkoinstrumenteilla kauppaa käyvä on altistuneena erilaisille riskeille, kuten kurssiriskille, luottoriskille, valuuttariskille ja likviditeettiriskille. *Kurssiriski* tarkoittaa sitä, että mikäli markkinakorot nousevat, kiinteäkorkoisen korkoinstrumentin arvo laskee, sillä uusien liikkeelle laskettavien korkoinstrumenttien korko on korkeampi kuin aikaisemmin liikkeeseen laskettujen. *Luottoriski* tarkoittaa sitä, että korkoinstrumentin liikkeeseenlaskija ei kykene maksamaan joko lainojensa korkoja tai pääomaa. Valtion tai kunnan liikkeeseen laskemien lainojen katsotaan olevan riskittöminä. Muut liikkeeseenlaskijat voivat joskus asettaa lainalleen vakuuden. Muiden lainojen osalta tulee valita liikkeeseenlaskija, jolla on korkea luottokelpoisuus. Tappioriskin katsotaan kuitenkin olevan alhaisempi korkoinstrumenttien kuin osakkeiden kohdalla. *Valuuttariski* koskee sellaisia korkoinstrumentteja, jotka on laskettu liikkeeseen jossakin muussa kuin korkoinstrumentin haltijan kotivaluutassa. Jos instrumentin valuutta heikkenee sijoittajan kotivaluuttaan nähden, instrumentin arvo alenee. *Likviditeettiriski* tarkoittaa, että korkoinstrumenttia ei voi ostaa tai myydä haluamanaan ajankohtana, koska korkoinstrumentin vaihto on alhaista.

SIJOTUSRAHASTOT

Sijoitusrahasto (jäljempänä rahasto) on arvopaperisalkku, jonka varat omistavat varojaan rahastoon sijoittaneet luonnolliset ja/ tai oikeudelliset henkilöt.

Rahaston toiminta on säänneltyä ja kullekin rahastolle laaditaan säännöt, jotka säätelevät tarkemmin rahaston toimintaa. Rahaston säännöt vahvistaa Rahoitustarkastus. Rahastojen hallinnon ja hallinnoinnin hoitaa rahastoyhtiö, joka on saanut toimiluvan harjoittaa rahastotoimintaa. Rahastojen sijoitustoiminnasta, toisin sanoen salkunhoidosta, vastaavat ammattimaiset varainhoitajat.

Rahaston varat koostuvat tavallisesti arvopapereista (esimerkiksi osakkeista, osakesidonnaisista instrumenteista, korkoinstrumenteista, johdannaisista ja käteisvaroista) rahaston säännöissä määritellyn mukaisesti. Sijoitusrahastolaki asettaa vaatimuksia rahaston varojen hajauttamisesta eri sijoituskohteisiin. Tavallisten rahastojen lisäksi on olemassa erikoissijoitusrahastoja. Erikoissijoitusrahastot voivat poiketa hajautusvaatimuksista, jotka laki asettaa tavallisille rahastoille.

Rahaston omistus tapahtuu rahasto-osuuksien kautta. Rahasto-osuus oikeuttaa rahasto-osuuksien määrän suhteessa jakautuvaan osuuteen rahaston varoista ottaen huomioon

MiFID – Tietoja Ålandsbankenista ja sen arvopaperipalveluista

rahasto-osuussarjojen ja osuussarjojen suhteelliset arvot. Osuudenomistajien rahasto-osuudet säilytetään tavallisesti rahastoyhtiössä ja ne voidaan myös esittää osana rahasto-osuudenomistajan arvopaperisäilytystä säilytyspankissa. Rahastoyhtiö voi myös rahasto-osuudenomistajan pyynnöstä antaa paperimuotoisen osuustodistuksen.

Rahasto-osuuden arvo lasketaan perustuen rahaston yhteenlaskettujen varojen markkina-arvoon. Rahaston arvo lasketaan vähentämällä rahaston varoista rahaston velat. Rahasto-osuuden arvo on rahaston arvo jaettuna liikkeessä olevien rahasto-osuuksien lukumäärällä, kuitenkin siten, että eri rahasto-osuussarjojen arvossa otetaan huomioon rahasto-osuuksille maksetut tuotto-osuudet sekä eri arvo-osuussarjojen erilaistetut hallinnointipalkkiot. Rahasto-osuuksien arvo lasketaan ja julkistetaan jokaisena pankkipäivänä. Rahasto-osuuksia voidaan merkitä (ostaa) ja lunastaa (myydä) tai vaihtaa jokaisena pankkipäivänä.

Rahasto-osuudet jaetaan tavallisesti kasvuosuuksiin ja tuotto-osuuksiin. Tuotto-osuuden haltijalle maksetaan vuosittainen tuotto-osuus. Voitto rahastojen sijoitusten mahdollisesta arvonnoususta realisoituu osuudenomistajille seuraavalla tavalla: Kasvuosuuksien kohdalla rahastojen sijoitusten koko arvonnousu pääomitetään. Arvonnousu realisoituu kokonaisuudessaan luovutusvoittona rahasto-osuuksien lunastamisen yhteydessä. Tuotto-osuuksien kohdalla tuotto maksetaan vuosittain tuotonjakona. Arvonnousu, joka ylittää tuotto-osuuksille maksetun tuoton, pääomitetään ja realisoituu osuudenomistajalle rahasto-osuuksien lunastamisen yhteydessä.

Rahastoja on erityyppisiä. Osakerahasto on rahasto, joka sijoittaa varansa pääasiassa osakkeisiin ja osakesidonnaisiin arvopapereihin. Korkorahasto sijoittaa varansa pääasiassa korkoinstrumentteihin ja/tai rahamarkkinavälineisiin. Yhdistelmärahastot sijoittavat sekä osakkeisiin että korkoinstrumentteihin. Indeksirahasto on rahasto, joka sijoitustoiminnassaan pyrkii jäljittelemään tiettyä indeksiä (vastakohta – aktiivisesti hallinnoitu rahasto, joka ottaa selvästi kantaa siihen, mitkä arvopaperit ovat ostamisen arvoisia kussakin markkinatilanteessa ja pyrkii saavuttamaan paremman tuoton kuin markkinat keskimäärin). Vipurahasto sijoittaa pääasiassa yhden sijoitusstrategian tai useamman sijoitusstrategian (multistrategian) mukaisesti tietyssä tarkoituksessa, esimerkiksi luodakseen absoluuttista tuottoa tai toimiakseen yleisen markkinatrendin vastaisesti (vipurahasto on erittäin laaja käsite).

Ns.rahasto-osuusrahasto on rahasto, joka sijoittaa muihin sijoitusrahastoihin. Erikoissijoitusrahastot ovat rahastoja, jotka voivat poiketa tavallisia sijoitusrahastoja koskevasta Suomen rahastolainsäädännössä mainituista määräyksistä, jotka koskevat esimerkiksi rahaston varojen hajauttamista, riskialtistumista (sijoitusaste markkinoilla) tai rahasto-osuuksien merkintä- ja lunastusmahdollisuuksia. ETF (Exchange Traded Fund) on pörssissä kaupankäynnin kohteena oleva osuus indeksiosuusrahastosta. Se koostuu sijoituksista johonkin määritellyyn lajiin osakekorin kautta (esim. sektorirahasto) ja heijastaa aktiivisesti markkinoiden kehitystä.

Rahastosijoitusten riskit

Rahastojen sijoitukset ovat alttiina erityyppisille riskeille rahaston varallisuuslajeista riippuen. Riskejä voivat olla esimerkiksi osakeriski, korkoriski, luottoriski ja valuuttariski. Nämä riskit kuvataan tavallisesti lähemmin rahastoesitteessä ja/tai yksinkeräistetussa rahastoesitteessä. Rahastosijoituksen arvo voi nousta

tai laskea sijoitusaikana, eikä voida taata, että sijoittaja saa takaisin alun perin sijoittamansa rahasumman.

OSAKEINDEKSIOLIGAATIO

Osakeindeksiobligatio on joukkovelkakirja, jossa sijoittajan saama korko riippuu osakemarkkinoiden kehityksestä. Sijoitettu nimellismäärä maksetaan takaisin eräpäivänä markkinakehityksestä riippumatta. Sijoittaja saa tuottoa lisäerän muodossa osakeindeksiobligation ehtojen mukaisesti, jos niiden osakemarkkinoiden arvo, joista osakeindeksiobligatio on riippuvainen, nousee sijoitusaikana. Osallistumisaste-käsite ilmaisee, miten suuren osan kohde-etuusmarkkinoiden mahdollisesta tuotosta sijoittaja voi laskea hyväkseen. Jos sijoittaja haluaa saada mahdollisuuden päästä osalliseksi vieläkin korkeammasta tuotosta, sijoittaja voi maksaa lisämaksun ns. ylikurssin. Ylikurssin myötä sijoittaja saa korkeamman osallistumisasteen. Ylikurssia ei makseta takaisin. Osakeindeksiobligation hintaan sisältyy strukturointikustannus, joka määritellään erikseen kunkin lainan kohdalla. Kustannuksen suuruus riippuu muun muassa markkinatilanteesta korkotasojen ja johdannaishintojen muodossa, jotka puolestaan ovat riippuvaisia muun muassa volatiliiteetitä (hinnanvaihtelun suuruus). Strukturointikustannus kattaa kaikki liikkeeseenlaskijan kustannukset, kuten lisenssit, liikkeeseenlaskukulut, hallinnon, markkinoinnin, selvittelyn ja säilytyksen.

Osakeindeksiobligatioiden riskit

Osakeindeksiobligatiosijoituksessa nimellismäärä maksetaan takaisin eräpäivänä. Sijoittaja ottaa kuitenkin riskin siitä, ettei hän saa tuottoa sijoitusajalta, jollei kohde-etuusarvo kehity siten, että kyseisen osakeindeksiobligation lainakohtaisissa ehdoissa mainitut ehdot lisäerän maksamiseen täyttyvät. Lisäksi on olemassa ns. liikkeeseenlaskijariski eli riski siitä, että liikkeeseenlaskija ei kykene maksukyvyttömyyden vuoksi maksamaan sijoitettua rahasummaa takaisin eräpäivänä. On olemassa myös likviditeettiriski, koska osakeindeksiobligatioille ei ole järjestettyjä jälkimarkkinoita, minkä vuoksi ei ole varmaa, voiko sijoittaja myydä tai ostaa osakeindeksiobligation haluamaan ajankohtana.

JOHDANNAISET

Johdannainen on eräänlainen sopimus, jossa itse sopimus on kaupankäynnin kohteena arvopaperimarkkinoilla. Johdannainen on sidottu kohde-etuuteen. Tämä kohde-etuus voi olla rahoitusväline, jonkin taloudellisen arvon sisältävä muu omaisuus, kuten valuutta tai hyödyke, tai jokin arvomittari, esimerkiksi indeksi.

Johdannaisia voidaan käyttää luomaan suoja kohde-etuuden odotettua epäedullista hintakehitystä vastaan. Niitä voidaan myös käyttää voiton tai tuoton saavuttamiseksi alhaisemmalla pääomapanoksella kuin mitä vaaditaan vastaavan liiketoimen tekemiseen suoraan kohde-etuuteen. Johdannaisia voidaan myös käyttää muihin tarkoituksiin. Johdannaisen käyttö perustuu tiettyyn odotukseen siitä, miten kohde-etuuden hinta kehittyy tiettyinä ajanjaksona.

Ennen kuin kaupankäynti johdannaisilla aloitetaan, on tärkeää, että asiakas selvittää sijoituksen tarkoituksen ja mitä hintakehitystä kohde-etuudelta voidaan odottaa, sekä tähän perustuen asiakas valitsee oikean johdannaisen tai tällaisten johdannaisien yhdistelmän.

Johdannaissopimukset voivat olla vakioituja tai vakioimattomia. Vakioidut johdannaissopimukset ovat sopimuksia, joissa tietyt

MiFID – Tietoja Ålandsbankenista ja sen arvopaperipalveluista

ehdot ja tapahtumat ovat pörssin vakioimia. Standardisointi voi esimerkiksi tarkoittaa sitä, että kaikkien sopimusten eräpäivä on sama kulloisenakin kuukautena sekä selvitys ja ehtojen muuttaminen noudattavat samoja periaatteita ja säännöksiä. Vakioimattomassa sopimuksessa sopimuspuolet voivat itse päättää esimerkiksi, milloin johdannaissopimus erääntyy, mitä johdannaissopimus käsittää sekä miten sopimuksen selvitys hoidetaan. Johdannaisten päätyyppejä ovat optiot, termiinit ja swap-soimukset.

Optio

Optio on sopimus, joka tarkoittaa että toinen osapuoli (option asettaja) sitoutuu ostamaan kohde-etuuden toiselta osapuolelta tai myymään kohde-etuuden toiselle osapuolelle (sopimuksen haltijalle) ennalta määrättyyn hintaan (lunastushinta). Sopimus voidaan, optiolajista riippuen, toteuttaa joko milloin tahansa sen voimassaoloaikana (amerikkalainen optio) tai ainoastaan päättymispäivänä (eurooppalainen optio). Sopimuksen haltija maksaa option asettajalle korvauksen (preemion) ja saa oikeuden toteuttaa sopimuksen, mutta hänellä ei ole velvollisuutta toteuttaa sopimusta. Option asettaja sen sijaan on velvollinen ostamaan/myyvän kohde-etuuden option haltijan sitä pyytäessä (lunastamaan option).

Termiini

Termiini tarkoittaa, että osapuolet solmivat keskenään kumpakin osapuolta sitovan sopimuksen, jonka mukaan kohde-etuus ostetaan tai myydään etukäteen sovittuun hintaan ja sopimuksen toimitus tai muu toteutus, kuten käteisselvitys, tapahtuu sopimuksessa mainittuna ajankohtana (päättymispäivänä). Pree-miota ei makseta, koska molemmilla osapuolilla on sopimuksen mukaan yhtäläiset velvollisuudet.

Swap-sopimus

Swap-sopimus tarkoittaa sitä, että osapuolet sopivat maksujen maksamisesta toisilleen juoksevasti. Maksut on esimerkiksi laskettu perustuen kiinteään tai vaihtuvaan korkoon (korko-swap, koronvaihtosopimus) tai osapuolet ovat sitoutuneet tietynä ajankohtana vaihtamaan (eng. swap) keskenään omaisuutta, kuten erilaisia valuuttoja (valuutta-swap, valuutanvaihtosopimus).

Johdannaisten riskit

Johdannaisten rakenteen johdosta kohde-etuuden hintakehitys vaikuttaa johdannaisten kurssiin tai hintaan. Tämän hintavaikutus on usein rajumpi suhteessa panokseen (maksettuun preemioon) kuin mitä kohde-etuuden arvonmuutos on. Hintavaikutusta kutsutaan sen vuoksi vipuvaikutukseksi ja se voi johtaa siihen, että voitto tai tappio sijoitetusta pääomasta on suurempi kuin se olisi, jos sijoitus olisi tehty suoraan kohde-etuuteen.

Vipuvaikutus, eli voittomahdollisuus ja vastaavasti tappioriski, vaihtelee johdannaisten rakenteesta ja käytettävästä riippuen. Sen vuoksi asetetaan suuria vaatimuksia johdannaisten ja kohde-etuuden hintakehityksen seurannalle.

Osapuolen, joka ottaa vastakseen velvollisuudesta asettamalla option tai solmimalla termiinisolimuksen, on aluksi pakko asettaa velvoitteensa täyttämiseksi vakuus. Samaa tahtia kuin kohde-etuuden hinta aikaa myöten kehittyä ylöspäin tai alaspäin ja siten johdannaisten arvo nousee tai alenee, myös vakuusvaatimus vaihtelee. Tällöin voidaan mahdollisesti vaatia lisävakuutta. Vipuvaikutus vaikuttaa näin ollen myös vakuusvaatimukseen, joka voi muuttua nopeasti ja rajusti.

Jos asiakas ei aseta riittävää vakuutta, vastapuoli tai arvopaperinvälittäjä on yleensä pidättänyt itselleen oikeuden lopettaa

sijoituksen (sulkea position) asiakasta kuulematta vahingon minimoimiseksi. Vastapuolella tai arvopaperinvälittäjällä on myös oikeus realisoida vakuus. Asiakkaan tulee näin ollen tarkoin seurata hintakehitystä myös vakuusvaatimuksen suhteen, jotta asiakas välttyisi position sulkemiselta, mitä asiakas ei ollut suunnitellut tehtäväksi.

Johdannaisten juoksu-aika voi vaihdella hyvin lyhyestä jopa useaan vuoteen. Hinnanmuutokset ovat usein suurimmat juoksuajaltaan lyhyiden sopimusten kohdalla. Hallussa olevan option hinta laskee esimerkiksi yleensä yhä nopeammin juoksuajan loppua kohti, koska sen ns. aika-arvo vähenee. Asiakkaan tulee siksi tarkoin seurata myös johdannaisten juoksu-aikaa.

Warrantit

Warrantti on pörssinoteerattu pitkä osto- tai myyntioptio, joka antaa haltijalle oikeuden osaan kohde-etuuden arvonkehityksestä. Kohde-etuus voi olla esimerkiksi osakkeita, indeksejä, hyödykkeitä tai valuuttoja.

Ostowarrantti antaa haltijalle oikeuden osaan arvonkehityksestä, joka ylittää kohde-etuudelle määritellyn lunastushinnan. Ostowarrantin hinta nousee, kun kohde-etuuden kurssi nousee.

Myyntiwarrantti antaa haltijalle oikeuden osaan arvonkehityksestä, joka alittaa kohde-etuudelle määritellyn hinnan. Myyntiwarrantin hinta nousee, kun kohde-etuuden arvo laskee.

Warrantteilla on rajoitettu juoksu-aika, jonka aikana hallussa olevia warrantteja voi ostaa tai myydä. Warrantin lunastushinta määritellään liikkeeseen laskettaessa ja toteutusarvo juoksuajan päättyessä. Toteutusarvon vahvistamista koskevat ehdot vaihtelevat liikkeeseenlaskijaakohtaisesti. Jos kohde-etuuden arvo on korkeampi kuin ostowarrantin lunastushinta, warrantin haltija saa erotuksen. Jos taas kohde-etuuden arvo on alhaisempi kuin ostowarrantin lunastushinta, warrantti eräänny arvottomana. Myyntiwarranttien kohdalla tulos on päinvastainen.

Warranttien riskit

Kohde-etuuden kurssimuutokset aiheuttavat muutoksia warrantin arvoon. Warrantin vipuvaikutuksen johdosta nämä muutokset saattavat olla huomattavia. Näin ollen sekä voitto että tappio sijoitetusta pääomasta voi muodostua prosentuaalisesti suuremaksi kuin suorassa sijoituksessa kohde-etuuteen.

Jos kohde-etuuden vahvistettu toteutusarvo ei juoksuajan päättyessä ostowarrantissa ylitä lunastushintaa tai myyntiwarrantissa alita lunastushintaa, warrantti eräänny arvottomana. Warrantin hinta laskee nopeammin juoksuajan loppua kohti, kun aika-arvo vähenee. Sijoittajan tulee sen vuoksi kiinnittää huomiota warrantin jäljellä olevaan juoksu-aikaan.

Warrantin hintaan vaikuttavat kohde-etuuden kurssimuutosten lisäksi myös muut tekijät. Tällaisia ovat kohde-etuuden volatilitetti ja mahdolliset voitonjaot, warrantin jäljellä oleva juoksu-aika sekä vallitseva markkinakorkotas.

Muutokset ja päivitykset

Tätä informaatiota voidaan mahdollisesti muuttaa. Muutokset ovat saatavissa konttoreissa, pankin kotisivulla Internetissä, www.alandsbanken.fi sekä pankin Contact Center -palvelusta, puhelin +358 (0) 204 292 920. Muutokset ja päivitykset tulevat voimaan julkistamispäivää seuraavana päivänä.

Tämä informaatio on saatavissa kaikissa konttoreissa, pankin kotisivulla Internetissä, www.alandsbanken.fi sekä myös pankin Contact Center -palvelusta, puhelin +358 (0) 204 292 920.